

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогічний
Кафедра початкової та дошкільної освіти

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПЕДИЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ**

Ступінь бакалавра

Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

2022-2023 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Шапочка Катерина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТ:

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від "29" серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти

_____ (Якименко С.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від "30" серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії педагогічного факультету

_____ (Л.М. Крижівська)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від "31" серпня 2022 року № 11

Голова навчально-методичної комісії

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «логопедичне консультування» складена к.пед.н., доцентом Шапочкою Катериною Анатоліївною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів педагогічної спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Дана програма «Логопедичне консультування» за змістом охоплює всі розділи логопедії, може бути використана багато профільно в системі підготовки студентів та перепідготовки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

На часі створення програм з корекції мовленнєвих порушень, які відповідають положенням сучасних концепцій мовної освіти щодо підвищення рівня мовленнєвого розвитку, покращення умов опанування знаннями.

Розвиток мовлення дітей в ранньому віці одне з найважливіших завдань педагогіки раннього віку. У сучасній загальній та спеціальній педагогіці декларується положення про необхідність раннього виявлення і подолання порушень у психофізичному розвитку дитини. Це має виключно важливе значення для формування особистості дитини, для підготовки її до шкільного навчання. Студентам, майбутнім дошкільним педагогам, вихователям, логопедам необхідно мати уявлення про надання логопедичної допомоги дітям із порушеннями мовленнєвого розвитку; особливості здійснення логопедичного консультування фахівців та батьків; зміст сучасних моделей навчання, їх принципи, форми і методи, традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Мета курсу – надати студентам сучасні базові знання з логопедії та логопедичної допомоги дітям із порушеннями мовленнєвого розвитку, про особливості здійснення логопедичного консультування фахівців та батьків, допомогти студентам, майбутнім спеціалістам у галузі дошкільної освіти, на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Завдання курсу: надання студентам ґрунтовних знань в галузі логопедії та логопедичного консультування фахівців та батьків, а саме у сфері діагностико-аналітичної і консультативної діяльності сформувати у студентів здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень мовленнєвого розвитку; здатність до проектування і впровадження психолого-педагогічних технологій виявлення мовленнєвих порушень; уміння консультувати осіб з порушеннями психофізичного розвитку, батьків (законних представників) дітей з психофізичними порушеннями з питань організації і реалізації індивідуальних освітніх і абілітаційних/реабілітаційних психолого-педагогічних програм, оптимізації соціально-середовищних умов життєдіяльності; уміння консультувати педагогів освітніх організацій, які здійснюють інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: логопедичне консультування, мовленнєві порушення, діагностика, консультативна діяльність, оцінювання

Annotation

"Speech Therapy" the normative discipline program is made by PhD, Associate Professor Kateryna Shapochka in accordance with the educational-professional program of bachelors of pedagogical specialty 012 "Preschool Education".

This program "Speech Therapy" covers all aspects of speech therapy, can be used in many ways in the system of student training and retraining, and advanced training of teachers.

It is time to create programs for the correction of speech disorders that meet the provisions of modern concepts of language education to increase the level of speech development, improving the conditions for acquiring knowledge.

Speech development of children at an early age is one of the most important tasks of early childhood pedagogy. In modern general and special pedagogy, the provision on the need for early detection and overcoming of disorders in the psychophysical development of the child is declared. This is extremely important for the formation of the child's personality, to prepare him/her for school. Students, future preschool teachers, educators, speech therapists need to have an idea of providing speech therapy to children with speech disorders; features of speech therapy counseling of specialists and parents; the content of modern models of teaching, the principles, forms and methods, traditional and new methods of assessing the educational achievements of children with speech needs.

The purpose of the course is to provide students with modern basic knowledge of speech therapy and speech therapy for children with speech disorders, the peculiarities of speech therapy counseling for professionals and parents, to help students, future professionals in preschool education, based on active independent work to systematize, refine and disseminate their knowledge, learn the techniques of detection, correction and prevention of disorders of psychophysical development.

Objectives of the course are providing students with thorough knowledge in the field of speech therapy and speech therapy counseling of specialists and parents, namely in the field of diagnostic-analytical and consulting activities to form students' ability to use professional knowledge in determining the etiology, symptoms, pathogenesis, psychological mechanisms of speech disorders; ability to design and implement psychological and pedagogical technologies for detecting speech disorders; ability to advise people with mental and physical disabilities, parents (legal representatives) of children with mental and physical disabilities on the organization and implementation of individual educational and habilitation / rehabilitation psychological and pedagogical programs, optimization of socio-environmental living conditions; ability to advise teachers of educational organizations that provide inclusive education for children with special educational needs.

Keywords: *speech therapy counseling, speech disorders, diagnostics, consultative activity, assessment*

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Логопедичне консультування» складена к.пед.н., доцентом кафедри педагогіки та інклюзивної освіти Шапочкою Катериною Анатоліївною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми навчання і виховання дітей з різноманітними порушеннями мовлення. Діагностування, забезпечення оптимальних умов їхнього виховання, навчання та підготовки до самостійного активного суспільно корисного життя в нормальному соціальному оточенні.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу «логопедичне консультування» здійснюється у тісному зв'язку з іншими навчальними дисциплінами. Методологічні основи засвоєння курсу становлять такі навчальні дисципліни: вікова фізіологія і валеологія, загальна педагогіка, психологія дитяча, основи дефектології та логопедії, нейропсихологічні основи пізнавальної діяльності дітей з ТПМ, ігри в логопедичній роботі.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – надати студентам сучасні базові знання з логопедії та логопедичної допомоги дітям із порушеннями мовленнєвого розвитку, про особливості здійснення логопедичного консультування фахівців та батьків, допомогти студентам, майбутнім спеціалістам у галузі дошкільної освіти, на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Завдання курсу: надання студентам ґрунтовних знань в галузі логопедії та логопедичного консультування фахівців та батьків, а саме у сфері діагностико-аналітичної і консультативної діяльності сформувати у студентів здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень мовленнєвого розвитку; здатність до проектування і впровадження психолого-педагогічних технологій виявлення мовленнєвих порушень; уміння консультувати осіб з порушеннями психофізичного розвитку, батьків (законних представників) дітей з психофізичними порушеннями з питань організації і реалізації індивідуальних освітніх і абілітаційних/реабілітаційних психолого-педагогічних програм, оптимізації соціально-середовищних умов життєдіяльності; уміння консультувати педагогів освітніх організацій, які здійснюють інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Передумови для вивчення дисципліни:

Вивчення дисциплін: педагогіка (загальна, дошкільна, історія дошкільної педагогіки), психологія (загальна, дитяча, педагогічна).

Навчальна програма складається з 6-ти кредитів

Програмні результати навчання:

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку

ПР-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність

його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини

1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Особливості розвитку дітей раннього віку. Логопедичний супровід учнів із мовленнєвими вадами в умовах загальноосвітньої системи навчання.

Тема 2. Логопедична діагностика стану розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Етапи логопедичної діагностики.

Тема 3. Основні форми й види мовленнєвих порушень.

Тема 4. Мовленнєва картка. Структура мовленнєвої картки

Тема 5. Поняття «комплексне порушення розвитку». Основні групи дітей.

Тема 6. Історія діагностики відхилень у розвитку. Поняття про первинний і вторинний дефекти розвитку.

Тема 7. Аналіз сучасних підходів до діагностики розвитку дітей раннього віку.

Тема 8. Рекомендації щодо оцінювання мовленнєвого розвитку дитини. Використання логопедичної ляльки в роботі з дошкільниками з особливими мовленнєвими потребами.

3. Рекомендована література

Базова

1. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шермет. Вид. 3-тє, перер. та доповн. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 776 с.
2. Малярчук А.Я. Обстеження мовлення дітей: дидактичний матеріал. К.: Літера ЛТД, 2003. 104 с
3. Рібцун Ю.В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс К.: Освіта України, 2011. 292 с.

Допоміжна 1

1. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. М., 1973.

2. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. Луганськ, 2003.
3. Зайцева Г.Л. Дактилологія. Жестовий язык. М., 2002. 270 с.
4. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. М., 1991.
5. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. К., 2005.
6. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основы дефектології: навчальний посібник. К.: Вища школа., 1994. 143с.
7. Тарасун В.В., Хворова Г.І. Концепція РДА. К., 2004.
8. Гавриш Н. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць. Вид.2-ге. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 256 с., 80 с. іл.
9. Даниленко Н.А. Заняття з логопедом. Діагностика і корекція. Х.: Вид.група «Основа», 2011. 128 с.
10. Каменєва-Замараєва Т.В. Маленьким щебетунчикам. Логопедичні завдання для занять батьків з дітьми (5-6 років). Х.: Вид.група «Основа», 2017. 80 с.
11. Каменєва-Замараєва Т.В. Маленьким щебетунчикам. Логопедичні завдання для занять батьків з дітьми (4-5 років). Х.: Вид.група «Основа», 2017. 80 с.
12. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звук Л. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
13. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звук Л'. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
14. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки З, З', ДЗ, ДЗ'. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
15. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки К, Х, Г. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
16. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки Р, Р'. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
17. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки С, С', Ц, Ц'. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
18. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки Ч, ШЧ. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.
19. Турчина Ю.В. Логопедичний зошит. Звуки Ш, Ж, ДЖ. Х.: Вид-во «Ранок», 2015. 80 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.defectology.ru/>
<http://www.logoped-sfera.ru/>
<http://defectologya.ru/publ>
<http://mologoped.26206s013.edusite.ru/p8aa1.html>
<http://www.ikprao.ru>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточне усне опитування, поточні письмові самостійні роботи, контрольні роботи, експрес –тестування, презентації, проекти, підсумкова комплексна контрольна робота.